

Nuorille suunnatun Ohjaamo-toiminnan käynnistäminen ja kehittäminen

Mikä on Ohjaamo?

Ohjaamo on nuorten alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen palvelupiste, jonka toimintamalli rakentuu monialaisesti tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea tarjoavasta Ohjaamosta, eri hallinnonalojen peruspalveluista ja laajasta yhteistyöverkostosta. Ohjaamon avoin toimintamalli kannustaa nuoria ottamaan yhteyttä oman tilanteensa selvittämiseksi myös ilman lähettävää yhteistyötahoa. Ohjaamo tukee erityisesti erilaisissa nivelvaiheissa olevia nuoria ja edistää koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä. Nuorten yksilölliset tilanteet huomioiden Ohjaamon tarjoama ohjaus ja tuki voi sisältää monia eri vaiheita ja mm. sosiaalisen kuntoutuksen ja terveydenhoitajan palveluita tähdäten opinto- tai työllistymispolulle pääsyyn ja polulla pärjäämiseen.

Ohjaamon ydintoimintaan kuuluu henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus, tuki elämänhallintaan, urasuunnitteluun, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen sekä kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen. Ohjaamossa työskentelevät ammattilaiset selvittävät nuoren tilanteen ja palvelutarpeen yksilöllisesti tukien nuoren omaa osallistumista. Ohjaamon käytössä on toiminnallisia palveluja, jotka sekä auttavat tunnistamaan nuoren tarpeet että vahvistavat hänen toimintakykyään ja arjessa pärjäämistään. Nuoren kanssa yhteistyössä luodaan suunnitelma sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimintamallin tavoitteena on, että Ohjaamo toimii nuoren tukena, kunnes tilanteeseen löydetään pidempikestoinen ratkaisu esimerkiksi yhteistyöverkoston tarjoamien palveluiden kautta tai nuoren siirtyessä opintoihin tai työelämään. Ohjaamon laajaan yhteistyöverkostoon kuuluu viranomaistahojen, oppilaitosten ja työpajojen lisäksi esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoita, vapaaehtoistyötä tekeviä ja muita nuorten parissa toimivia tahoja. Ohjaamo toimii myös yritysyrityksen linkkinä paikallisten yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen suuntaan työnantajien ja nuorten kohtaamista edistäen.

Ohjaamo-toimintaa rakennettaessa ja palvelumallia kehitettäessä on tärkeää sisällyttää nuorten oma näkökulma kehittämistyöhön. Nuoret ovat itse aktiivisia toimijoita Ohjaamossa ja voivat esimerkiksi olla toteuttamassa erilaisia vertaistukeen perustuvia ryhmätoimintoja.

Palvelumallina Ohjaamo tehostaa ja yksinkertaistaa nuorten palvelua ja karsii päällekkäistä toimintaa. Ohjaamon tarjoamaa palvelua täydentää valtakunnallinen netti-ohjauspalvelu, jonka kehittämistyö on käynnistymässä Keski-Suomen ELY-keskuksen toteuttamassa Kohtaamo-koordinaatiohankkeessa. Lisäksi kasvokkain tarjottavaa palvelua tukevat jo olemassa olevat monikanavaiset ratkaisut, kuten TE-asiakaspalvelukeskuksen valtakunnallinen uraohjauksen ja koulutusneuvonnan puhelinpalvelu ja ope-tushallinnon opintopolku.fi –portaali.

Ohjaamo-toiminnan organisointi ja rahoitus

Ohjaamo-toiminta pohjautuu eri organisaatioiden tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelu- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden monipuoliseen ja toisia täydentävään osaamiseen ja yhteistyöhön. Ohjaamon sopimukseen perustuva toimintamalli edellyttää toimijoiden välistä vahvaa kumppanuutta. Ohjaamo-malli tuo uudella tavalla yhteen nuorten palveluita tuottavia toimijoita, edistää yhdessä tekemistä, luo uusia toimintakäytäntöjä sekä kehittää monialaista ohjausosaamista. Ohjaamo-toiminnan perusajatuksena on, että Ohjaamoissa työskentelevät ammattilaiset toimivat oman perusorganisaationsa (esimerkiksi kunta, TE-toimisto, oppilaitos, Kela jne.) työntekijöinä sijoittuen yhteisiin Ohjaamo-tiloihin. Työpanos Ohjaamo-

toimintaan voi vaihdella kokoaikaisesta ajoittaiseen päivystykselliseen yhteistyöhön. Monialaisten yhteistyökäytäntöjen kehittämiseksi ja ohjausosaamisen juurruttamiseksi myös perusorganisaatioiden toimintaan on tärkeää, että Ohjaamoissa työskentelevät säilyttävät kiinteän yhteyden taustaorganisaatioihinsa. Ohjaamoissa työskentelevien ohjausosaamisen kehittämistä tukee opetus- ja kulttuuriministeriön ESR-kokonaisuus Osuva ohjaus.

Ohjaamo-mallilla on yhtymäkohtansa valtiovarainministeriön vuosina 2015–2016 toteutettavaan nuorisotakuun kuntakokeiluun. Kuntakokeilun tavoitteena on kunnan ja TE-hallinnon yhteistyötä tiivistämällä tehostaa nuorten palveluja.

Ohjaamo-toiminnan pilotoimiseen on mahdollista hakea rahoitusta nuorisotakuun valtakunnallisesta ESR-osiosta. Pilotoinnin tavoitteena on pyrkiä suunnitelmallisesti juurruttamaan Ohjaamo-malli osaksi alueiden ja paikkakuntien pysyvää toimintaa hankkeen alusta alkaen. Palvelua on mahdollista kehittää ja pilotoida myös kansallisin varoin, josta esimerkkinä mainittakoon Oulussa toimiva Byströmin talo. Keski-Suomen ELY-keskus toimii nuorisotakuun valtakunnallisen ESR-kokonaisuuden vastuutahona ja tiedottaa valtakunnallisen osion ESR-rahoituksen hakuajoista sekä toteuttaa toimenpidekokonaisuutta koordinoivaa Kohtaamo-hanketta. Kohtaamo-koordinaatiohanke jatkaa Ohjaamo-mallin valtakunnallista kehittämistä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, nivoo yhteen Ohjaamo-verkoston ja kehittämistyötä, levittää ja juurruttaa hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja sekä seuraa ja arvioi toimintaa. Hankkeen tehtäviin kuuluu myös valtakunnallisen nettiohjauspalvelun kehittäminen.

Ohjaamo-toiminnan oleelliset elementit:

- Kohderyhmänä alle 30-vuotiaat nuoret
- Matalan kynnyksen palvelu
- Tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea monialaisesti peruspalveluiden ja laajan yhteistyöverkoston kumppanuuksia hyödyntäen
- Lähtökohtana nuoren moninaiset ja muuntuvat palvelutarpeet
- Tavoitteena nuoren oman koulutukseen ja työllistymiseen johtavan polun löytyminen
- Nuoren osallisuuden tukeminen
 - Nuoren osallistuminen oman polun suunnitteluun
 - Nuoret Ohjaamo-toiminnan suunnittelijoina, kehittäjinä ja aktiivisina toimijoina
- Sopimukseen perustuva toimintamalli:
 - yhteinen konsepti niin kasvokkain kuin sähköisissäkin palveluissa
 - yhteiset tilat ja tavoitteena yhteinen asiakkuusjärjestelmä
 - yhteinen jatkuvasti kehittyvä orientaatio ja osaaminen
 - yhteinen koordinaatio
 - eri toimijoiden hyvät, toimivat ja kehittyvät peruspalvelut